Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena *Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Oto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M.Dukes, A.Oppelik, J. Danneberg*; în Budapesta: *A. V Goldberger, Auton Mezei, Eckstein Bernat*; în Frankfurt: *G. L, Daube*; în Hamburg: *A. Steiner*.
Prețul inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. in 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fiecare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovu:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 148. Brașovŭ, Lunĭ, Marțĭ 4 (16) Iulie 1889.

Nou abonamentŭ
la
„GAZETA TRANSILVANIEI."

Cu 1 Iulie 1889 stilŭ vechiu

s'a deschisŭ nou abonamentŭ la care invitămŭ pe toțĭ amicii și sprijinitorii foiei nóstre.

Prețulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei lunĭ 3 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe unŭ anŭ 12 fl.

Pentru România și străinătate: pe trei lunĭ 10 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe unŭ anŭ 40 francĭ.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anŭ 2 fl. pe șése lunĭ 1 fl.

Pentru România și străinătate: pe anŭ 8 francĭ., pe șése luni 4 francĭ.

Abonarea se póte face mai ușorŭ și mai repede prin **mandate postale**.

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoéscă a scrie adresa lămuritŭ și a arĕta și posta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".

Brașovŭ, 3 Iulie.

Cestiunea stîrpirei concubinatelorŭ, fiindŭ o cestiune de cea mai mare însemnătate din punctŭ de vedere religiosŭ-moralŭ, e naturalŭ că formézā unŭ obiectŭ de căpeteniă alŭ desbaterilorŭ în sinóde și în adunările preoțescĭ ale diferitelorŭ tracte.

S'a pututŭ vedé din rapórtele ce s'au presentatŭ sinódelor eparchiale și în acestŭ anŭ, că décă în unele părțĭ viețuirile nelegiuite se împuținézā, în alte părțĭ din contră cresce numĕrulŭ lorŭ în modŭ înspăimêntătorŭ.

Au fostŭ avisate, nu-i vorbă, pretutindenea autoritățile bisericescĭ, sĕ ia mĕsurile de lipsă și la casŭ de nevoiă sĕ cérā sprijinulŭ autoritățilorŭ administrative, pentru a se împedeca viețuirile nelegiuite și a se stîrpi.

Din cele mai multe părțĭ suntemŭ informațĭ, că în adevĕrŭ s'au și adresatŭ circulare, și în unele locurĭ deja câte două până acum, către oficiile preoțescĭ, ca sĕ procédă cu energiă preoții la stîrpirea concubinatelorŭ.

Preoții din parte-le, cei mai mulțĭ, n'au întârḑiatŭ a procede în înțelesulŭ circularelorŭ la îndreptarea rĕului, și acolo, unde nicĭ povețele lorŭ părintescĭ, nicĭ amenințările n'au pututŭ folosi, s'a cerutŭ ajutorulŭ autoritățilorŭ administrative.

Dér precum ni-se scrie din unele părțĭ, autoritățile administrative suntŭ departe de a'șĭ înțelege chemarea și a'șĭ face datorința. Nu numai nu se mulțămescŭ pe alocurea nicĭ cu aceea, că nu dau ajutorulŭ cerutŭ pentru înlăturarea unei stărĭ de lucrurĭ, care e contrară simțului religiosŭ-moralŭ, ci precum ni-se scrie din comitatulŭ Hunedórei, unii preoțĭ, carĭ în puterea datorinței, ce o au autoritățile administrative, le cerŭ acestora ajutorulŭ și sprijinulŭ, primescŭ nisce rĕspunsurĭ dela unele organe subalterne ale administrațiunei, ce nu se potŭ reproduce într'unŭ ḑiarŭ, ba se jenézā chiar preoții, carĭ ne scriu, a ni-le comunica în scrisóre măcarŭ.

In asemenea împrejurărĭ e cu neputință a lucra, în părțile bătute de Dumneḑeu cu astfelŭ de organe administrative, cu succesŭ la stîrpirea concubinatelorŭ, ba din contră e periculŭ a se spori și astfelŭ imoralitatea se încurajézā chiar de cei chemațĭ a o combate.

Și sciutŭ e, că unde simțulŭ religiosŭ și moralŭ lipsesce, acolo se încuibă tóte relele, vine bătaia lui Dumneḑeu peste omŭ.

In fața astei stărĭ de lucrurĭ, autoritățile nóstre bisericescĭ superióre, care vorŭ fi avêndŭ cunoscință despre aceste neajunsurĭ, trebue sĕ intervină cu tótă energia pentru ca organele administrative sĕ 'șĭ facă datorința, căcĭ nu înțelegemŭ cum ar puté suferi unŭ guvernŭ, fie elŭ măcar alŭ lui Koloman Tisza, ca pe când bisericile desfășură tótă energia pentru înlăturarea unei stărĭ imorale, pe atuncĭ administrația sĕ o propage încurajind'o prin neîmplinirea datorinței sale.

Vomŭ mai vorbi asupra acestei cestiunĭ din alte puncte de vedere.

Continuarea raportului
în procesulŭ părintelui Lucaciu.

Raportorulŭ nostru a fostŭ silitŭ sĕ întrerupă referada sa din numĕrulŭ de Mercurĭ alŭ foiei nóstre. Acum ne trimite continuarea, care o publicămŭ, fiindŭ de mare interesŭ din punctŭ de vedere principiarŭ și obiectivŭ, ceea ce resultă chiar din firea lucrului:

Szücs Illés: Ḑice că elŭ la conferință n'a fostŭ de față și că numai după conferință pe la 4 óre d. a. a sositŭ în Tĕuții de susŭ, apoi ca unŭ drumariu a întratŭ în birtulŭ lui Liptak, unde a vĕḑutŭ o mulțime de Românĭ, dintre carĭ cu aceia, carĭ suntŭ sub diregătoria lui, a începutŭ a vorbi. Lĭ-a descrisŭ cum elŭ, ca copilŭ sĕrmanŭ, a umblatŭ la școlă, cum a umblatŭ desculțŭ, de câte-orĭ, în timpŭ de érnă mai alesŭ, a simțitŭ în picióreIe sale împunsăturile durerose ale frigului. Până la 27 de anĭ ai vieței sale a totŭ învĕțatŭ și s'a nisuitŭ sĕ se facă omŭ.

Apoi s'a și făcutŭ. Ca absolventŭ alŭ academiei din Șemnițŭ a fostŭ aplicatŭ la montanistica erarială. Pe timpurile acelea domniau Nemții, carĭ scimŭ cum ne apĕsau. Eu lĭ-am spusŭ apoi la ómenii aceia, ca sĕ învețe și ei, că numai cu cartea și cu învĕțătura te poțĭ scutura de apĕsătorii tĕi. Intre aceea a sositŭ și fratele d-lui Dr. Lucaciu, Constantinŭ, care a lăsatŭ în locŭ totŭ ce am vorbitŭ eu la ómenii mei și după aceea m'a învitatŭ sĕ mergŭ și eu între domnĭ și sĕ nu stau între ómenii simpli; m'am și dusŭ acolo și am datŭ de mai mulțĭ domnĭ românĭ, preoțĭ și mirenĭ, ba a fostŭ acolo chiar și d-l s-pretorŭ alŭ cercului. Aicĭ s'au schimbatŭ între mine și ei mai multe vorbe, în urmă însĕ eu m'am dusŭ acasă. Ba mĭ-aducŭ aminte, că am mai ḑisŭ la ómenĭ, în curte, ca sĕ nu se lapede de noi, și sĕ nisuiéscă prin lucru 'și purtare bună a se face vrednicĭ de erariu. (E de notatŭ, că Szücs Illés e de origine Român, și adĭ oficialŭ erarialŭ la minele din Baia-Spriă.) A mai ḑisŭ martorulŭ: mĕ rogŭ, eu sunt omŭ atâtŭ de omeniă, în câtŭ mĭ-ar plăcé, ca măcarŭ o a ḑecea parte a țĕrii sĕ fiă așa.

Preș.: N'ai fostŭ dér de față la vorbirea d-lui Lucaciu; dér te rogŭ sĕ-mĭ spunĭ, ce ai observatŭ? Fost'a agitatŭ poporulŭ, pe care l'ai vĕḑutŭ?

Szücs Illés: Mĕ rogŭ, eu acésta n'o ḑicŭ, că am vorbitŭ numai cu nisce ómenĭ din locŭ, vr'o doi trei, carĭ deja bĕuserā mai multŭ. Vr'o agitare nu am observatŭ pe ei?

Preș.: De ce religiune e martorulŭ?

Szücs Illés: Mĕ rogŭ, eu 'sŭ romano-catolicŭ, dér mai bine ḑisŭ greco-catolicŭ. (Bietulŭ martorŭ e Românŭ de origine, o esistență dubiă, care s'a genatŭ, séu s'a temutŭ sĕ o spună acésta espresŭ înaintea tribunalului.)

După acésta se aduce înainte martorulŭ *Moroșanŭ Demetriu*, care espune nisce fasiunĭ, carĭ se reducŭ la nicĭ încóce, nicĭ încolo. Trecêndŭ tribunalulŭ fără nicĭ o considerațiune peste fasiunile acestui martorŭ, se provócă a se presenta delatorulŭ și martorulŭ Liptak Jozsef, prietinulŭ și alter ego alŭ lui Pap Zsiga.

Acesta, spre óre-care ilaritate a publicului, perorézā totŭ ceea ce a ḑisŭ și înșiratŭ și notarulŭ Pap Zsiga. La întrebarea președintelui spune, că scie și pricepe românesce.

Acusatulŭ nu numai că pune la îndoielă acéstă mărturisire, ci chiar négă că ar sci românesce. *Coroianu* rógă pe tribunalŭ, ca, pentru ca sĕ se pótă constata, că martorulŭ aievea scie și pricepe limba română, mai alesŭ cea literară, în care totdéuna are datină d-lŭ Lucaciu sĕ vorbéscă și în care a vorbitŭ și cu acea ocasiune, sĕ citeze românesce propozițiunile acelea, carĭ suntŭ incriminate, cu atâtŭ mai vĕrtosŭ, că a ḑisŭ că fórte bine 'șĭ aduce aminte.

Președintele: la acésta érā vine în furiă, se espectorézā într'unŭ modŭ care vatĕmă seriositatea locului ce-lŭ ocupă. Vĕḑêndŭ, că chiarŭ și publiculŭ se miră de acésta, se escusă cu vorbele: „Mĕ rogŭ, e imposibilŭ omului sĕ nu se turbure, dér mĕ rogŭ, d-vóstră așa vĕ purtațĭ, încâtŭ omulŭ îșĭ perde sângele rece și cumpĕtulŭ. Martorulŭ stă înaintea jurĕmêntului, și elŭ, făcêndu-se atentŭ la acésta, a mărturisitŭ, că scie românesce și că l'a priceputŭ pe deplinŭ pe d-lŭ Lucaciu. Noi acésta o primimŭ.

Advocatulŭ *Coroianu* nu rĕspunde nimicŭ, numai cu unŭ gestŭ multŭ semnificătorŭ ia spre notiță vorbele președintelui.

După acésta se provócă martorulŭ *Mostis Jozsef*. Nu pricepe decâtŭ fórte puținŭ românesce. Pe d-lŭ Lucaciu nu l'a înțelesŭ. Elŭ acolo nu a observatŭ nicĭ o agitare în poporŭ. De aceea șĭ-aduce bine aminte, că pe d-lŭ Lucaciu l'a întreruptŭ în vorbirea sa cineva c'un strigăt de „nu-i drept", la ceea-ce s'a oprit, de óre-ce ascultătorii s'au iritatŭ pentru acésta, și că d-lŭ Lucaciu l'a provocatŭ pe sub-pretorŭ, ca pe conturbătorŭ sĕ-lŭ îndrume la ordine.

Preș.: Cine a fostŭ acela, care a strigatŭ?

Mostis: Mĕ rogŭ, a fostŭ notarulŭ nostru Pap Zsiga.

Preș.: De alta nu-țĭ aducĭ aminte?

Mostis: Nu!

Preș.: D'apoi ce ai observatŭ: fost'a poporulŭ agitatŭ? Strigat'a sĕ péră Ungurii?

Mostis: No, mĕ rogŭ, apoi ḑeu ḑicŭ, așa ceva n'a fostŭ.

Preș.: Apoi ce a strigatŭ poporulŭ?

Mostis: Mĕ rogŭ a strigatŭ: sĕ trăéscă! N'a fostŭ acolo nicĭ unŭ rĕu; nu s'a întêmplatŭ nimica.

Preș.: Grijesce moșule, te facŭ atentŭ, că eștĭ bĕtrânŭ, c'unŭ piciorŭ în mormêntŭ. Noi trebue sĕ judecămŭ dreptŭ, și pe d-ta te vomŭ jura. Grijĭ de suflet!

Mostis: Sciu mĕ rogŭ, nicĭ nu mĭ-aș perde sufletulŭ. Numai unŭ Dumneḑeu am, dér totușĭ ce nu sciu, nu potŭ sĕ ḑicŭ.

Böszörményi: se rógă de tribunalŭ, ca sĕ pótă fi concediatŭ a se puté depărta.

Preș.: Despre acésta ne vomŭ consulta.

Procurorulŭ: Fiindŭ timpulŭ înaintat și considerândŭ, că dintre martorii de până acum unii ar dori a se depărta, și luândŭ în considerațiă, că nu vomŭ avé trebuință de dênșii în cursulŭ pertractărei, propunŭ, ca martorilorŭ: Böszörményi Endre, Szücs Illés și Mostis sĕ li-se cérā jurĕmêntulŭ.

Coroianu ḑice, că și de aceștĭ martorĭ se vede a fi lipsă în cursulŭ pertractării și e în contra jurării și concediării lorŭ adĭ.

Tribunalulŭ îi pune sĕ jure, și reținêndŭ numai pe Böszörményi, pe cei doi îi concediézā, plătindu-le competința lorŭ legală.

Ședința la 6 óre și 25 minute se încheiă.

*

5 Iulie; ḑiua a 2-a de pertractare. Ședința se începe la 9 óre 5 min. Publicŭ mai puținŭ decâtŭ erĭ. Se continuă fasiunile martorilorŭ. E provocatŭ sĕ vină martorulŭ

Roth Mátyás: La întrebările președintelui rĕspunde, că e din Tĕuții de susŭ, a fostŭ presentŭ la conferința alegĕtorilorŭ din cestiune, și că l'a priceputŭ pe oratorulŭ Vasiliu Lucaciu. Repetă apoi cu-o pertinaciă și obrăsniciă întru adevĕrŭ caracteristică tóte acelea, ce martorii acusatorĭ de mai nainte au espusŭ; și când președintele îlŭ întrébă despre fasiunile, ce le-a făcutŭ înaintea judelui investigatorŭ, rĕspunde, că tóte acelea le susține și adĭ.

Președintele: Cu ce a încheiatŭ d-lŭ Lucaciu vorbirea sa?

Roth M.: Va veni frațilorŭ preste puținŭ timpulŭ, în care vomŭ face și noi datorința nóstră!

Președ.: Și décă ai fostŭ de față până în capĕtŭ, sci-mĭ-ai spune, ce efectŭ a produsŭ vorbirea lui Lucaciu? Veḑĭ, lucrulŭ e vechiu destulŭ, dér totușĭ de ce-țĭ aducĭ aminte?

Roth M.: Au fostŭ de totului agitațĭ, și au totŭ strigatŭ: sĕ trăiéscă.

Președ.: Terminându-se fasiunea acestui martorŭ, îlŭ rogŭ pe d-lŭ acusatŭ, ca sĕ-mĭ espună observările sale față cu ea.

Lucaciu: On. Tribunalŭ reg.! Nu sciu de ce sĕ mĕ mirŭ mai multŭ. De impertinența acestui martorŭ, care de sine nicĭ n'ar sci vorbi nimica, séu de on. președinte, care i-a pusŭ pe buze tóte întrebările așa, că elŭ nu avea sĕ rĕspundă altcum, decâtŭ cum a fostŭ silitŭ, ca sĕ nu lase a se nimici fasiunile dinaintea judelui investigatorŭ. Am însĕ

sĕ spunŭ din capulŭ locului, că nicĭ acestŭ martorŭ nu scie românesce şi că póte chiar acesta pricepe mai puţinŭ limba nóstră. Cum am spusŭ şi mai nainte, mĭ-ar plăcé sĕ reproducă românesce recriminările sale. Dér faţă de acesta m'aş îndestuli şi numai cu atâta, décă ar sci sĕ spună aicĭ, cum se ḑice séu cum aşŭ fi ḑisŭ eu: „a magyarok egyházunk szentélyeibe tolakodnak, egyházi törvényeinket lábbal tiporják“ etc.? Propoşiţiunea acésta chiar cum a ḑis'o şi martorulŭ, pretinde o cultură mai superióră, ce nu numai că nu se vede, dér nicĭ nu se póte presupune la martorulŭ. Dér lăsămŭ tóte la o parte şi-lŭ întrebămŭ pe martorulŭ însuşĭ, că sci-mĭ-ar reproduce numai o singură propoşiţiune românesce din cele ce le-a ḑisŭ?

Böszörményi (procurorulŭ): Mĕ rogŭ, onoratŭ tribunalŭ, este deja o decisiune a d-vóstră, pe basa şi în puterea căreia aicĭ nu póte şi nicĭ nu e iertatŭ, ca martorulŭ sĕ rostéscă măcarŭ unŭ cuvêntŭ în limba română. Nu ne-amŭ adunatŭ noi aicĭ sĕ vedemŭ, décă scie séu ba cineva românesce; e destulŭ, décă cu jurămêntŭ afirmă, că şcie, din parte-mĭ protestezŭ cu tótă puterea posiţiunei ce-o ocupŭ, ca cererei acusatului sĕ i-se dea locŭ.

Preşedint.: Onoratulŭ procurorŭ sĕ fiă convinsŭ, că noi nu ne vomŭ abate dela sentinţa nóstră de mai nainte în acéstă causă adusă, ér câtŭ pentru d-lŭ acusatŭ şi advocatulŭ apărĕtorŭ mai repetŭ odată, că acestei pretensiunĭ a lorŭ nu se póte satisface, şi mĕ rogŭ, ca sĕ se ia la protocolŭ, că tribunalulŭ cu tótă gravitatea oficiului sĕu odată pentru totdéuna anunţă, că unorŭ pretensiunĭ, ca acestea, nu póte şi nicĭ nu vré sĕ dea locŭ. E destulŭ, că martorulŭ a declaratŭ, că scie românesce şi că l'a priceputŭ pe d-lŭ Lucaciu, când a vorbitŭ în Tĕuţĭ.

Lucaciu: M'aşŭ ruga sĕ se întrebe martorulŭ încă odată şi seriosŭ, décă aievea scie elŭ românesce?

I-se pune întrebarea dorită.

Roth M.: E dreptŭ, că eu nu sciu limba, care se vorbesce în Ramânia, dér totŭ l'am priceputŭ pe cinstitulŭ domnŭ părinte Lucaciu.

Acusatulŭ: Martorulŭ mai nainte în depunerile sale a ḑisŭ, că elŭ a sciutŭ mai de multŭ puţinŭ românesce, dér că acum a uitatŭ. Luatu-s'a acésta la protocolŭ?

Roth M.: Eu am umblatŭ ca soldatŭ în Ţéra românéscă şi atuncĭ am sciutŭ sĕ vorbescŭ, dér acum am uitatŭ.

Judele Kölcsei: Care limbă o ai uitatŭ? Aceea, care se vorbesce în România, séu aceea, pe care o vorbescŭ şi pe la noi şi pe care o cunoscĭ şi D-ta?

Roth M.: Pe cea din România. (In publiculŭ românescŭ se produce unŭ zîmbetŭ de compătimire.)

Lucaciu: Décă déră martorulŭ în limba aceea din România nu scie vorbi, reproducă-mĭ câteva pasage din vorbirea mea în acea limbă, ce se grăesce aicĭ printre noi, şi în care — décă după dênsulŭ se admitŭ aceste două deschilinirĭ, — am vorbitŭ şi eu?!

Roth M.: (după ce reproduce cuvintele acestea interpretele). Eu mĕ rogŭ nu sciu şi nicĭ că aşŭ fi în stare; le potŭ spune unguresce, dér românesce nu.

Lucaciu: Mĕ rogŭ sĕ se pună la protocolŭ, că nu scie din cele ḑise sĕ reproducă în limba română nicĭ o propoşiţiune.

(Tribunalulŭ faţă cu acestea îşĭ esprimă numai neplăcerea şi denégă prin gesturĭ, ér procurorulŭ face nisce observărĭ contrarie).

Coroianŭ: On. tribun. reg.! La observările onorat. procurorŭ am onóre a reflecta. A ḑisŭ d-lŭ procurorŭ, că fórte bine a făcutŭ on. tribunalŭ, când a enunţatŭ, că aicĭ nu putemŭ face prelegerĭ şi şcólă limbistică, şi când i-a făcutŭ atenţĭ pe martorĭ la jurămêntŭ şi ca sĕ se cugete şi ferescă, ca nu cumva sĕ acă mărturii mincinóse. Dér se vede, şi eu sunt convinsŭ chiar pe basa fasiunilorŭ martorului, că elŭ nu numai e în nesciinţă şi necunoscinţă a limbei, dér că chiar pe acéstă basă e şi mincinosŭ. Acésta ar trebui sĕ fiă convingerea nu numai a d-lui procurorŭ, ci şi a onoratului tribunalŭ. Aicĭ e o datorinţă iminentă şi indispensabilă a se pune tóte acele întrebărĭ, prin carĭ s'ar puté desface şi arăta neîmpedecatŭ totŭ adevĕrulŭ. Décă chiar martorulŭ a spusŭ, că elŭ nu scie românesce, prin urmare cum se potŭ lua fasiunile şi acusările lui de adevĕrate?

Procurorulŭ: Prea greşită mi-se pare observarea d-lui advocatŭ, că martorulŭ nu scie românesce. E dreptŭ, că elŭ a ḑisŭ că a uitatŭ românesce dér numai limba românéscă din România o-a uitatŭ ér acésta e mare deosebire. Mĕ rogŭ decĭ a nu trece cu vederea acésta şi a se notifica şi în protocolŭ.

Preş.: Mĕ rogŭ, omulŭ la de acestea întru adevĕrŭ trebue sĕ viă în mâniă. Dér nu amŭ adusŭ noi óre în acéstă causă decisiune? Vĕ rogŭ sĕ nu vĕ mai ocupaţĭ cu de acestea, şi prin astfelŭ de procedurĭ şi şicane sĕ nu împedecaţĭ cursulŭ liberŭ şi frumosŭ alŭ lucrului. Nu potŭ sĕ dau locŭ la astfelŭ de dispute nemotivate, fără nicĭ unŭ înţelesŭ şi lungĭ. Martorulŭ va fi chiămatŭ sĕ jure. Are d-lŭ apĕrătorŭ dreptulŭ a protesta acésta însĕ póte sĕ o facă şi numai în apelaţiune ce are dreptŭ sĕ o facă la finea pertractării. Mĕ rogŭ sĕ nu fimŭ în lucrulŭ nostru împedecaţĭ şi vecsaţĭ.

Coroianŭ: Eu nu vréu şi nicĭ că mĭ-e voia sĕ vecsezŭ pe cineva, cu atâtŭ mai puţinŭ pe on. tribunalŭ. Eu mĕ luptŭ şi mĕ nisuescŭ numai pentru desvĕlirea adevĕrului curatŭ. E dreptŭ că on. tribunalŭ a adusŭ deja erĭ o decisiune în acéstă causă, nu vréu sĕ criticŭ adĭ cum, dér mĕ rogŭ eu nu potŭ primi şi nicĭ admite, ca aceea decisiune adusă faţă c'unŭ altŭ martorŭ, sĕ se aplice şi la acestŭ casŭ şi la acestŭ martorŭ. Decisiunea de eri a tribunalului a avutŭ locŭ numai faţă cu martorii de erĭ, dér la nicĭ unŭ casŭ şi la cei de adĭ şi viitorĭ. Şi o spunŭ din capulŭ locului, că de câte orĭ voiu vedé de bine şi mi-se va impune datorinţa, îmĭ voiu face reflecsiunile şi protestele mele în acéstă direcţiune.

Tribunalulŭ se retrage şi aduce o nouă decisiune ce consumă deplinŭ cu cea de ierĭ; considerândŭ, că martorii vorŭ fi juraţĭ şi că depunŭ unguresce, în limba statului, nu se póte admite ca românesce încă sĕ fiă întrebaţĭ şi sĕ reproducă cele ḑise „Lelkük rajta“: „sufletul lorŭ sĕ rĕspundă, dér noi nu vomŭ face academică limbistică ai cĭ.“

După acéstă ispravă preşedintele'lŭ întrébă pe acusatŭ décă are a reflecta ceva la reflecsiunile martorului?

Lucaciu: Numai două: 1-a e imposibilŭ ca elŭ sĕ spună adevĕrulŭ; 2-a de ar şi fi cu putinţă sĕ susţină că tóte cele spuse de elŭ suntŭ adevĕrŭ, obiectivŭ suntŭ false şi minciunĭ.

După acésta d-lŭ advocatŭ Coroianŭ ilŭ mai întrébă pe martor despre circumstările cum, când şi între ce împregiurărĭ şĭ-a iscălitŭ numele la delaţiunea insinuată pretorului? După-ce rĕspunde şi la cestea tocmai aşa de confusŭ, câtŭ de neaşteptatŭ s'au pusŭ întrebările, — se trimite pe banca martorilorŭ şi sĕ chiamă martorulŭ Eremia Petraşŭ.

SCIRILE ḐILEI.

Din Blaşiu se scrie, că Escelenţa Sa d-lŭ Archiepiscopŭ şi Metropolitŭ Dr. Ioanŭ Vancea s'a decisŭ a aduce nouĕ jertfe pe altarulŭ culturei române dăruindŭ din alŭ sĕu 4700 fl. pe sémă şcólei de fetiţe din Blaşiu, 2000 fl. pentru arangiarea unui museu filologicŭ în Blaşiu, ér 3000 fl. pentru înfiinţarea unui fondŭ de pensiune pe séma profesorilorŭ dela şcólele din Blaşiu. Asemenea fapte generóse şi nobile suntŭ ca sunetulŭ argintiu alŭ clopotului, care străbate tóte unghiurile şi face sĕ se înalţe şi sĕ se umple de admirare şi de recunoscinţă tóte inimile. Asemenĭ fapte vorbescŭ de sine.

***

Archiducele Albrecht se afirmă, că va întreprinde ḑilele acestea o călĕtoriă în Ardealŭ, cu scopulŭ de a inspecta armata staţionată în diferitele oraşe ardelene. Probabilŭ în sĕptĕmâna viitóre Alteţa Sa va sosi la Cluşiu. „Kolozsvár“ este informatŭ din isvorŭ autenticŭ, că Alteţa Sa va trece cu acéstă ocasiune şi în România, pentru a visita pe Suveranii României la Sinaia, unde va petrece o ḑi.

***

Darŭ pentru şcólă. Distinsa familiă *Mocsonyi* a dăruitŭ 1200 fl. pentru redicarea unei frumóse şcóle românescĭ pentru poporulŭ din comuna Foenŭ din tractulŭ Ciacovei. Frumósa şcólă, la care vorŭ funcţiuna 2 învĕţătorĭ, va fi gata câtŭ mai curêndŭ, şi va costa cu totulŭ 4500 fl. Insemnatŭ meritŭ are pentru acésta tînĕrulŭ şi bravulŭ preotŭ de acolo *Nicolae Popa*.

***

Eminescu. „Neue freie Presse“ din Viena, făcêndŭ necrologulŭ regretatului poetŭ Eminescŭ, ḑice între alte elogii, că, alăturea cu Alexandri, Eminescu e celŭ mai însemnatŭ poetŭ alŭ României şi elŭ a probatŭ în poesiile sale că limba română, ce era despreţuită acum câteva decenii, ca limbă a ţĕranilorŭ, este în stare sĕ satisfacă exeginţele cele mai înalte şi mai dificile ale creaţiunei literare. Ḑiarele din străinătate urméză a înregistra mórtea lui Eminescu. „Deutsche Zeitung“ din Viena îi consacră lui Eminescu de asemenea unŭ articolŭ. „Le Courrier du Soir“, vorbindŭ de mórtea poetului, ḑice că România a perdutŭ unŭ poetŭ, cu care, cu dreptŭ cuvêntŭ, merită sĕ se mândréscă.

***

Filoxera. Se vorbesce, că s'ar fi datŭ de urma filoxerei şi în viile dela Bucerdea, Cricău şi Ţĕlna, din Comitatulŭ Albei de josŭ. In adunarea comitetului administrativŭ s'a hotărîtŭ a se cere dela guvernŭ pe cale telegrafică trimiterea unorŭ specialiştĭ sĕ cerceteze şi sĕ constate, décă e orĭ nu adevĕrată acéstă scire, care a umplutŭ de spaimă poporaţiunea din acele părţĭ.

***

Contra emigrărilorŭ la America. Din rapórtele sosite la ministrulŭ ungurescŭ de interne, emigrările la America din Ţéra ungurésca s'au făcutŭ în timpulŭ din urmă prin intervenirea a doi agenţĭ ai societăţii pe acţii „Hamburg-Americanische Paketfahrt“. Agenţii se numescŭ Zeitinger Herman şi Zanderev Izsak, carĭ ca necunoscuţĭ au străbătutŭ diferitele părţĭ ale ţĕrei, ademenindŭ cu promisiunĭ pe locuitorĭ ca sĕ emigreze la America. Ambii agenţĭ se află astăḑĭ în închisóre preventivă la tribunalulŭ c. r. din cerculŭ Wadowicei. Ministrulŭ ung. de interne a datŭ o ordinaţiune cătră autorităţĭ pentru a paralisa activitatea acestorŭ agenţĭ şi a procede în contra lorŭ amĕsuratŭ prescrierilorŭ legei.

Nu' i vorbă, vorŭ fi îndemnatŭ agenţii amintiţĭ poporaţiunea la emigrare, dér dela bine şi mulţumire nimenea nu se duce cu tóte îndemnurile agenţilorŭ. Emigréză poporaţia din causa miseriei şi altorŭ neajunsurĭ, ca dărĭ marĭ, esecuţiunĭ, prigonirĭ ş. a. Acestora sĕ le pună regimulŭ capĕtŭ şi emigrările vorŭ înceta.

***

Focŭ. Astăḑĭ la órele $7^1/_2$ diminéţa a arsŭ casa rece din cimiteriulŭ catolicŭ de pe Livadea-poştei, în Braşovŭ. Foculŭ s'a născutŭ din luminările, ce fuseseră aprinse lângă unŭ cosciugŭ, ce se afla în numita casă. Casa, construită din lemnŭ, în scurtŭ timpŭ fù prefăcută în cenuşă. A arsŭ împreună cu ea şi cadavrulŭ unui micŭ băiatŭ.

***

Dedicatŭ Reginei României. A apărutŭ în Roma ultimulŭ volumŭ de fabule, întitulatŭ „*Mondo fantastico*“, de Ernesto Roux şi dedicatŭ scriitórei Carmen Sylva.

După câtŭ află „Românulŭ“, M. S. Regina României Elisabeta a trimisŭ dreptŭ mulţămire o scrisóre fórte măgulitóre d-lui Roux.

***

Din comitatulŭ Turda-Arieşŭ. In adunarea comitetului administrativŭ, ţinută la 10 Iulie n. c., s'a adusŭ la cunoscinţă o disposiţiune a ministerului ung. de finanţe, prin care se interḑice incassarea prin esecuţiune a dărilorŭ dela economĭ, începêndŭ din 15 Iulie şi până după seceratul sĕmĕnăturilorŭ de tómnă. Din causa ivirei filoxerei în părţile ardelene, ministrulŭ de agricultură oprescе a se transporta în acestŭ comitat viţe de viă şi pomĭ, mai vêrtosŭ de pe teritoriulŭ comitatului Têrnavei-micĭ. S'au încassatŭ în luna lui Iunie 20,909 fl. dare directă, rĕmânêndŭ restanţă de pe întregŭ anulŭ 227,926 fl.; în darea militară s'au încassatŭ 357 fl., restanţă 14,545 fl.; în darea de consumŭ 1100 fl., restanţă 8642 fl.; competinţe de timbru 5583 fl., restanţă 87,624 fl.; fondulŭ de pensiune alŭ învĕţătorilorŭ 473 florinĭ, restanţă 12,944 fl.

***

Sokoliştii cehĭ. In onórea gimnasticilorŭ (Sokol) cehĭ, carĭ au fostŭ la Parisŭ, unde Francezii le-au făcutŭ o primire strălucită, s'a datŭ în Praga, la întórcerea lorŭ, o petrecere pe insula Sofia. Aplause nesfêrşite au urmatŭ cetirei unei telegrame sosite din Francia, de cuprinsulŭ, că 2000 de gimnasticĭ adunaţĭ în Levallois le trimitŭ salutărĭ fraţilorŭ lorŭ cehĭ. Mii de vocĭ strigară „sĕ trăéscă Francia“ şi musica întonă Marsiliesa. Poliţia a opritŭ — negreşitŭ ca sĕ nu supere pe Germania — arborarea steagurilorŭ în colorĭ slave şi franceze, precum şi atêrnarea lampiónelorŭ cu inscripţia „République française“. Cu tóte astea erau destule panclicĭ în colorĭ slave şi franceze. Precum s'au supĕratŭ foile germane pe Cehĭ la plecare, totŭ aşa se vorŭ supĕra şi acum din pricina serbărei, pe care o vorŭ lua ca o demonstraţiă a Cehilorŭ contra Germaniei.

***

Tarifulŭ pe zone trebue sĕ se introducă şi pe linia căii ferate Deşiu-Valea Someşului, pentru că documentulŭ de concesiune dispune a se introduce şi pe liniile societăţilorŭ schimbările, ce se introducŭ pe liniile statului. Direcţiunea căii ferate Deşiu-Valea Someşului a hotărîtŭ sĕ adreseze ministrului de comerţŭ o representaţiune în acéstă afacere pentru stabilirea tarifului.

***

A reposatŭ. Fóia protestantă ungurésca „Apostol“, ce o publica dela începutulŭ acestui anŭ preotulŭ ev. din Cluşiu, Moritz Gratz, şĭ-a datŭ ortulŭ popii din lipsă de cetitorĭ.

***

Creditulŭ fonciarŭ urbanŭ din Iaşĭ. Noulŭ comisarŭ alŭ guvernului românŭ, pe lângă creditulŭ fonciarŭ urbanŭ din Iaşĭ, d-lŭ F. Stelianŭ, publică următórea convocare în „Monitorulŭ oficialŭ“: Considerândŭ, că capitalulŭ de revirementŭ şi fondulŭ de reservă alŭ creditului fonciarŭ urbanŭ din Iaşĭ a ajunsŭ în disproporţiune cu satisfacerea regulată a datoriei anuale a creditului: In basa art. 85 din legea din 1873 pentru creditulŭ fonciarŭ românŭ, şi a autorisaţiunei guvernului, cuprinsă în adresa Nr. 24.952 din 1889, a d-lui ministru de finance, invită pe d-nii societarĭ a se întruni în adunare generală estraordinară în ḑiua de Duminecă, 30 Iulie stilŭ v. (11 Augustŭ st. n.) 1889, orele 12 din ḑi, pentru a avisa la mĕsurile necesare pentru continuarea operaţiunilorŭ cred-i

tului și la neputință pentru a decide lichidarea societății.

***

Licitare. Mâne în 4/16 Iulie, la 9 óre a. m., se va licita în cancelaria oficiului cărților funduare din locŭ casa lui Niculae și Iléna Florea, prețuită cu 255 fl. Comisarŭ alŭ licitării e notarulŭ publicŭ Iosif Maager.

***

Invitare la ședința ordinară a camerei comerciale și industriale din Brașovŭ, care se va ținé *Marți în 16 Iulie n. a. c. după amédi la 3 óre.* (Tĕrgulŭ cailorŭ Nr. 89.)

Corespondența „Gaz. Trans".

Iclodŭ, 26 Iulie 1889.

On. D-le Redactorŭ! Binevoițĭ a'mĭ concede, ca în cele următóre sĕ arĕtŭ pe scurtŭ onoratului publicŭ cetitorŭ pățania nóstră cu dreptulŭ de cârciumăritŭ.

Atâtŭ înainte, câtŭ și după 1848, dreptulŭ de cârciumăritŭ a fostŭ alŭ comunei, dându-se în totŭ anulŭ în arêndă pe calea licitațiunei cu 300—350 fl. și din banii aceia se plătiau notarulŭ, primarulŭ, învĕțătorulŭ și alțĭ funcționarĭ ai comunei.

Iclodulŭ ar fi o comună mică, abia numeră o sută de familii, e situată pe malulŭ dreptŭ alŭ Tĕrnavei-micĭ, în apropierea Blașiului și e locuită numai de Românĭ. Foștii nemeșĭ nu au pămêntŭ pe hotarulŭ acestei comune nicĭ câtŭ pui piciorulŭ, afară de Il. d-nŭ Augustinŭ Láday, care posede cam 12 jugĕre.

Incă de pe timpulŭ absolutismului, foștii nemeșĭ au începutŭ procesŭ în contra nóstră pentru dreptulŭ de crâșmăritŭ care pe încetulŭ s'a continuatŭ până în anulŭ 1883. In acelŭ anŭ cam pe la nascerea S. Ioanŭ Botezătorulŭ, solgăbirĕulŭ de atuncĭ R. M. prin ordonanță, nu sciu legală orĭ ilegală, a confiscatŭ dreptulŭ foștilorŭ iobagĭ în favorulŭ foștilorŭ nemeșĭ, lăsândŭ foștilorŭ iobagĭ, respective comunei, numai șése sĕptĕmânĭ de tómnă și totŭ de-odată pe crâșmarulŭ de atuncĭ l'a opritŭ de a mai vinde beutură, sigilându-i vasele. La câteva dile după aceea, totŭ solgăbirĕulŭ fixă o di de licitație și pe diua fixată se presentéză în comună, dér nu s'a insinuatŭ nicĭ unŭ licitantŭ; după aceea fixă alŭ 2-lea terminŭ, alŭ 3-lea terminŭ etc., déră par'că era făcĕtură, licitanțĭ nu erau ca'n palmă.

Sĕtenii au lăsatŭ lucrulŭ într'atâta. Destulŭ, că crâșmă nu era în comună, beutură nu se vindea decâtŭ în sĕptĕmânile de tómnă, când și comuna avea dreptŭ, după ordonanța solgăbirĕului; atuncĭ apoi, ce-i dreptŭ, la tótă casa era crâșmă.

Pe la finea anului solgăbirĕulŭ éră publică di de licitație pentru crâșmăritulŭ din Iclodŭ pe anulŭ următorŭ 1884, și pe numita di se și presentéză în comună. De astă-dată 'lŭ puseră păcatele pe unŭ Jidanŭ din Sâncelŭ sĕ cumpere dreptulŭ de cârciumăritŭ pe acelŭ anŭ și încă numai cu 150 fl., din carĭ jumĕtate'i și plăti atuncĭ. Dér ține-te, Jidove, acum! pune'țĭ crâșmă, décă ai unde! Cu câteva dile înainte de anulŭ nou vine Jidanulŭ în comună, pentru a'șĭ căuta locŭ, unde sĕ'șĭ așede butea cu vinarsŭ, rógă pe unul, rógă pe altulŭ, ca sĕ'i țină crâșmă, dér nu s'a învoitŭ nimenea; merge acasă, vine într'altă di, dér nicĭ atuncĭ nu șĭ-a căpĕtatŭ omŭ; venindŭ a treia óră, totŭ așa a pățitŭ.

Sosesce și 1-a Ianuarie 1884, și cârciumă totŭ nu era în comună. Jidanulŭ ia o hârtiă de 100 fl., vine cu ea în satŭ cutrierândŭ ulițele, îmbiă pe fiă-care locuitorŭ, cu care se întâlni, sĕ'i țină crâșma promițĕndu'i, că acea bancnotă i-o dă deasupra pe lângă prețulŭ cuvenitŭ, însĕ, neînvoindu-se nimenea, și de astă-dată s'a reîntorsŭ acasă cu buzele drîmboiate, bătĕndu-se în pieptŭ de nĕcazŭ și blăstĕmândŭ óra, în care a făcută tĕrgŭ cu solgăbirĕulŭ.

De ar fi mersŭ lucrulŭ totă așa, ar fi fostŭ bine, dér s'au aflatŭ și aicĭ câțiva fruntașĭ (4 inșĭ], carĭ mai alesŭ în dile de Duminecĭ și sĕrbătorĭ vindeau beutură mai pe sub mână. Jidanulŭ audindŭ despre acésta îi acusă la judecătoriă pentru conturbare în posesiă, unde înfățișându-se pe diua citată, s'au învoitŭ cu acelŭ Jidanŭ sĕ rĕmână ei arêndașĭ și sĕ plătéscă arêndă pentru acelŭ anŭ solgăbirĕului.

Insĕ Ilustritatea Sa D-lŭ Augustinŭ Láday" din Petrifalĕu și St. D-nŭ Albert Elek, not. cerc. din Sâncelŭ, au binevoitŭ a mijloci, că anulŭ următorŭ 1885 éră s'a licitatŭ crâșmăritulŭ pe séma comunei, și de atuncĭ și până acum acelŭ dreptŭ l'amŭ și folositŭ érășĭ noi, ca și mai nainte, spre trebuințele nóstre comunale.

Ei, dér foștii nemeșĭ, îndată-ce a eșitŭ legea pentru desdaunarea regaliilorŭ a începutŭ érășĭ procesulŭ în contra nóstră, care a ajunsŭ până la Curia reg. din Budapesta, de unde cam pe la finea lunei trecute amŭ primitŭ sentința de judecătă, dată în favorulŭ foștilorŭ nemeșĭ, rĕmânĕndu-ne nouĕ cu începutulŭ anului viitorŭ 1890 numai dreptulŭ de trei lunĭ.

In 17 Iulie n. c. étă că pe neasteptate se presentéză în comună o comisiune dela tribunalulŭ din Ibașfalĕu, dimpreună cu mai mulțĭ competențĭ, pentru a încheia pactulŭ de învoire cu sătenii în acéstă causă, dér atuncĭ, fiindŭ o di frumósă de lucru, toțĭ ómenii erau la câmpŭ; în satŭ nu erau decâtŭ copii și câte o babă bĕtrână; numai unŭ fruntașŭ, care din întêmplare era acasă, a subscrisŭ protocolulŭ de învoire în numele comunei.

Destulŭ că legea desdaunărei, aflândŭ comuna în posesiune, suma cuvenită ér îi compete ei, ea prin representanții sĕi și-a insinuatŭ recursŭ la timpulŭ hotărîtŭ pentru desdaunarea regaliilorŭ, (nefiindŭ procesulŭ încă terminatŭ), și étă că acum din capitalulŭ, ce se va asemna pentru crâșmăritulŭ din Iclodŭ, numai a patra parte va fi a nóstră. Astfelŭ stă lucrulŭ cu regaliile din Iclodŭ.

Am totŭ așteptatŭ, că dór cineva dintre fruntașii comunei își va ridica vocea în publicŭ și ne va arĕta lumei nĕcazulŭ nostru, dér vĕdĕndŭ, că pe nimenea nu-lŭ prea dóre, aceea o facŭ eu cu aceea rugare, că décă vre unŭ d-nŭ advocatŭ românŭ ni-ar garanta, că până la finea anului curentŭ va puté aduce lucrulŭ acolo, ca: desdaunarea sĕ fiă întrégă a comunei, precum a fostŭ și crâșmăritulŭ, sĕ binevoiéscă a se adresa cătră On. Domnŭ Iosifŭ Lita, preotŭ gr. cat. în Iclodŭ [pośta ult. Blașiu], care în ințelegere cu comitetulŭ comunalŭ se va ințelege cu respectivulŭ d-nŭ advocatŭ în acéstă causă.

Unŭ sĕteanŭ

Telegramă part. a „Gaz. Trans."

Dicsö-St.-Mărtinŭ, 15 Iulie. **Părintele Orbeanŭ** *din Iclăndŭlŭ* **a plecatŭ adĭ la temniță,** *ca sĕ-șĭ facă pedépsa de 3 dile, la care a fostŭ* **condamnatŭ** (și 30 fl. amendă) **pentru numele fiului sĕu Horea.** *La plecare părintele Orbeanu a fostŭ însoțitŭ de junimea din Câmpiă, care a luatŭ parte la petrecerea din Dicio-St. Mărtinŭ.* (Sĕ se întórcă sănĕtosŭ vrednicului preotŭ! — „Red. Gaz.")

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS"

(Serviciulŭ biuroului de coresp. din Pesta)

Parisŭ, 15 Iulie. In ședința camerei s'a pronunțatŭ în contra deputatului Leherisse censura și eschiderea. Deórece acesta nu părăsesce tribuna, e scosŭ din sala de ședințe de unŭ despărțĕmêntŭ de soldațĭ. Apoi s'a primitŭ proiectulŭ de lege, prin care se opresce d'a fi cineva alesŭ deputatŭ în mai multe locurĭ.

In urma hotărîrei camerei de acusațiune, vorŭ fi trimișĭ înaintea tribunalului de statŭ Boulanger pentru atentatŭ în contra siguranței statului, pentru complotŭ și pentru defraudarea unei sume de unŭ sfertŭ de milionŭ, precum și Dillon și Rochefort ca urzitorĭ și complicĭ.

DIVERSE.

Copila—pisică. Profesorulŭ de medicină din Parisŭ *Charchot*, are în căutare o copilă cu o fire estra-ordinară. In spitalulŭ Salpetrière, décă o strigĭ pe nume, de-odată ți-se arată o copilă drăgălașă, de 14 anĭ, cu ochĭ blândĭ, vinețĭ, cu pĕrŭ bogatŭ, auriu, care-i atêrnă pe umerĭ, cu o fașă atrăgĕtóre și inteligentă. E îmbrăcată într'o haină întunecată gătită cu roșu și rĕspunde cu grație la tóte întrebările asupra etății și obiceiurilorŭ ei.

Deodată se schimbă espresiunea feții ei, devenindŭ mai aspră și ochii ei începŭ a se învêrti înfricoșatŭ în cavitățile lorŭ; trăsăturile i-se consumă, gura i-se strînge și într'o clipită bolnava se aruncă la pămêntŭ, umblândŭ pe mânĭ și picióre. Acum începŭ minunile..... ea caută sĕ se vîre prin vre-o crepătură cu o îndemânare de necredutŭ, sare pe sub mese, pe sub scaune, și décă vreai s'o prindĭ, suflă ca o pisică iritată.

Firea de pisică sĕ manifestă din ce în ce mai multŭ; mĕrăie ca pisica, se cocoșéză ochii și atîntesce înaintea ei și devinŭ mai sclipicioșĭ... rĕsună o mieunare prelungită, care cresce totŭ mai tare ca a unei pisicĭ, pe care o aducĭ în iritare. Décă aruncĭ în odae unŭ globurelŭ de hârtiă îmboțită, de-odată se pitulă, sare pe elŭ cu mânĭ cu picióre, își întinde o mână, ca pisica laba, apucă globurelulŭ și se jócă cu elŭ, sărindŭ în jurulŭ lui și aruncându'lŭ încolo și încóce.

Deodată, altă schimbare. Joculŭ încétă și sĕ irită de nou. Se tărăie împrejurŭ, firesce totŭ pe mânĭ și pe picióre, și umblă sĕ sgârie și sĕ mușce. Se miaună înfricoșatŭ, încâtŭ te sperii. In fine éră e liniștită, își linge mâna ca o pisică. Apoi se pune pe spate și bóla îi trece.

In decursulŭ scenei acesteia, care asupra privitorilorŭ face o impresiune de totŭ durerósă, nu-i folosesce nimicŭ orĭ câtŭ o strigĭ și o admoniezĭ, așa e de perdută în rolulŭ ei.. se pare, că nu are nimic omenesc în sine. Fiă-care crisă, de felulŭ acesta, ține 20 minute. Incetândŭ crisa nu-șĭ aduce aminte de cele petrecute, și se miră, că mânile îi suntŭ sgâriate și hainele murdare.

Casurĭ de acestea de bólă s'au întêmplat de repețite-orĭ în trecut. In suta a 17 călugărițele din Cambrai se'cățărau pe arborĭ și prin miaunătulŭ lorŭ îngroziau pe locuitorii din întregŭ ținutulŭ. Invĕțatulŭ Sauvages istorisesce, că elŭ a vĕdutŭ bolnavă de felulŭ acesta, care incepea sĕ tremure când vedea unŭ câne, ér Raullin spune, că a vĕdutŭ o mănăstire, în care copilele credeau, că suntŭ prefăcute în pisicĭ și că la anumite óre de nópte se mieunau ca pisicele pe coperișe.

Profesorulŭ Charcotŭ dice, că nu i-s'a mai întêmplatŭ unŭ asemenea casŭ de bólă, dér are destule temeiurĭ a crede, că o va vindeca și o va înapoia sănĕtósă părinților ei.

Ciocnire și deraliare de trenurĭ. Diarele din Galați scriu: Unŭ trenŭ de marfă, ce a plecatŭ din Galațĭ, între stația Șerbeștĭ și Independența, s'a întâlnitŭ cu altŭ trenŭ de marfa, ce venia din Băcău, la órele 3 și jumĕtate dim. și s'a ciocnitŭ așa de tare, încâtŭ amêndouĕ mașinĭ, câtŭ și tóte vagónele în numĕrŭ de 100, s'au stricatŭ. Consecințele ciocnirei: mórtea unui impiegatŭ, rănirea a 5 funcționarĭ și pagubele materiale. Din acéstă ciocnire s'au causatŭ mórtea lui Vasilie Chirvasă, manipulantul trenului Nr. 615. Elŭ lasă o soțiă și doi copii. Rănițĭ suntŭ: Stefanŭ Iconomu, fochistŭ, este gravŭ rănitŭ și totŭ corpulŭ opăritŭ; Rașcanŭ Petru, șefŭ de trenŭ, gravŭ rănitŭ, are o plagă la ochiulŭ dreptŭ, din care causă va rĕmâné chiorŭ; Nica Vasilie, fochistŭ, de asemenea gravŭ rănitŭ la piciorulŭ dreptŭ, aprópe ruptŭ; Minietri Paul, conducĕtorŭ; totŭ corpulŭ sĕu este o rană; și alŭ 5-lea unŭ altŭ conductorŭ, totŭ gravŭ rănitŭ și alŭ cărui nume l-amŭ scăpatŭ din vedere. Pagubele causate se ridică la peste 200 mii lei, afară de stricăciunile vagónelorŭ; tóte vagónele erau încărcate cu grâne și grânele s'au risipitŭ pe totŭ platoulŭ desastrului.

Pe linia Colonia-Francfurt, lângă stațiunea Röhmoos, a deraliatŭ trenulŭ acceleratŭ, fiindcă s'a schimbatŭ falsŭ macazulŭ și s'a isbitŭ cu trei vagóne de pe linia. Optŭ persóne au fostŭ omorîte și unsprediece rănite.

---

†

Pĕtrunșĭ de adêncă durere vĕ însciințămŭ despre repausarea multŭ iubitului meu soțŭ respective tată

B. G. Popovicĭ,

cavalerŭ „stéua României" membru fundatorŭ alŭ Associațiunei pentru literatura și cultura poporului română, alŭ Societății Academice „România Jună", furnisorulŭ curții regale române etc. etc.

decedatŭ din viĕță Lunĭ 26 Iunie (8 Iulie) 1889 la 8 óre diminéța în etate de 65 anĭ.

Rĕmășițele pămêntescĭ ale prea scumpului și multŭ regretatului defunctŭ se vorŭ înmormênta Miercurĭ în 28 Iunie (10 Iulie) la 10 óre a. m.

Gainfahrn-Vöslau, 26 Iunie (8 Iulie) 1889.

Aspasie Popovicĭ, ca soție, *Zoe*, *Lucia*, *Căsarĭ*, ca copii.

ULTIME SCIRĬ.

D-lŭ Corneliu Popŭ Păcurarŭ, revisorŭ școlarŭ alŭ județului Râmnicu-Vâlcei, precum ni-se comunică de acolo a fostŭ destituitŭ. Scirea acésta ne-a surprinsŭ. Așteptămŭ se cunóscemŭ motivele destituirei.

Cursulŭ pieței Brașovŭ

din 14 Iulie st. n. 1889.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.42	Vĕnd.	9.45
Argintŭ românescŭ -	„	9.37	„	9.40
Napoleon-d'orĭ - - -	„	9.44	„	9.46
Lire turcescĭ - - -	„	10.62	„	10.68
Imperialĭ - - - -	„	9.62	„	9.68
Galbinĭ .	„	5.58	„	5.60
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	102.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.59	„	99.—
Ruble rusescĭ - - -	„	120.50	„	121.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 13 Iulie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	100.10
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	91.20
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	100.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	112.75
Bonurĭ rurale ungare - - - - -	104.90
Bonurĭ cu clasa de sortare - - - -	104.90
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timișŭ - - -	104.90
Bonurĭ cu cl. de sortare - - - -	104.90
Bonurĭ rurale transilvane - - - -	104.90
Bonurĭ croato-slavone - - - - -	105.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.75
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	141.75
Losurile pentru regularea Tisei și Seghedinului - -	127.—
Renta de hârtiă austriacă - - - -	83.85
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.70
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	109.90
Losurĭ din 1860 - - - - - - - -	141.25
Acțiunile băncei austro-ungare - -	907.—
Acțiunile băncei de creditŭ ungar. -	316.—
Acțiunile băncei de creditŭ austr. -	302.50
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - - -	5.64
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.45
Mărcĭ 100 împ. germane - - - -	58.30
Londra 10 Livressterlinge - - - -	119.20

Editorŭ și Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureșianu.

IUON MIRCIA

carele în anulŭ 1849 a slujitŭ în **Avrigŭ** la **baronulŭ Bruckenthal**, se provócă, ca în **interesulŭ sĕu propriu** sĕ încunosciinţeze pe **„Administraţiunea“** acestei foi despre locuinţa sa, unde se află de presentŭ.

121,2—1

No. 176—1889. 118,3 -1

CONCURS.

Pentru ocuparea cu 1 Septemvrie n. a. c. **a 3 posturĭ de învĕţătorĭ** şi a **unuĭ postŭ de învĕţătóre** la şcóla civilă de fete cu internatŭ a Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, prin acésta se escrie concursŭ.

Doritorii de a ocupa vre-unulŭ dintre posturile amintite au sĕ presente următórele documente:

a) atestatŭ de botezŭ;
b) documentŭ despre cualificaţiunea cerută prin legea statului (§. 103 a art. de lege XXXVIII din 1868) pentru ocuparea de posturĭ de învĕţătorĭ la şcóle civile;
c) o arĕtare în scrisŭ despre studiile pregătitóre şi despre ocupaţiunea de până acum;
d) arĕtarea specialităţii, pentru care suntŭ pregătiţĭ cu deosebire, şi
e) fiindŭ limba română limba de propunere, sĕ dovedéscă, că posedŭ perfectŭ limba română în vorbire şi în scriere; pentru **postulŭ de învĕţătóre** se cere, pe lângă cualificaţiunea amintită mai susŭ, şi cualificaţiunea specială pentru **lucrulŭ de mână** şi vĕrsta de celŭ puţinŭ 20 anĭ.

Concurenţii, carĭ vorŭ dovedi aptitudine specială în privinţa cunóscerei şi a limbei germane, francese, a gimnasticei sĕu altei specialităţĭ de şcólă, vorŭ avé preferinţă între cei altfelŭ cu pregătirĭ egale.

Fiă-care concurentŭ, care va fi alesŭ învĕţătorŭ sĕu învĕţătóre, se obligă a propune până la maximulŭ de 30 óre pe sĕptĕmână.

Cu posturile, ce suntŭ a se ocupa, suntŭ împreunate următórele beneficii:

a) învĕţătorilorŭ salariu anualŭ de câte 700 fl. v. a. şi 150 fl. v. a. banĭ de cuartirŭ;
b) învĕţătórei, pe lângă întréga întreţinere în internatŭ (viptŭ, locuinţă, încălditŭ, luminatŭ, spĕlatŭ), salariu anualŭ de 400 fl. v. a.

Concursele însoţite de documentele numite mai susŭ sĕ se presente **subsemnatului comitetŭ până la 15 Augustŭ st. n. anulŭ curentŭ.**

Din şedinţa comitetului Associaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ, ţinută în Sibiiu la 9 Iulie n. 1889.

G. Bariţiu, preşedinte. **Dr. Ioanŭ Crişianŭ,** secretarŭ II.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

A. Plecarea postelorŭ.

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amédĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea..
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre dimineţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéça.

Avisŭ d-lorŭ abonaţĭ!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe fâşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţĭ, că mai avemŭ din anii trecuţĭ numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1889.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.—	8.—		
Budapesta	8.31	2.—	3.10	6.10
Szolnok	11.20	4.05	7.22	9.28
P. Ladány	2.22	5.46	5.52	11.38
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezö-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.16	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.05	1.57	4.49
Huiedin		9.35	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbĕu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu		10.35	5.26	6.56
	11.02			7.15
Apahida	11.23			7.48
Ghiriş	12.44			9.13
Cucerdea	1.27			10.04
Uióra	1.34			10.12
Vinţulŭ de susŭ	1.42			10.19
Aiud	2.07			10.45
Teiuşŭ	2.26			11.34
Crăciunelŭ	3.11			12.11
Blaşiu	3.24			12.29
Micăsasa	3.54			1.10
Copşa mică	4.09			1.30
Mediaşŭ	4.39			2.14
Elisabetopole	5.11			2.54
Sighişóra	5.45			3.35
Haşfalĕu	6.12			4.07
Homorodŭ	7.32			5.54
Ágostonfalva	8.17			6.39
Apatia	8.37			7.13
Feldióra	9.06			7.45
Braşovŭ	9.45			8.32
	1.55	5.32		
Timişŭ	2.53	6.15		
Predealŭ	3.28	6.47		
Bucurescĭ	9.35	11.50		

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ mixt	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ			7.30	*)
Predealŭ		4.40	1.14	5.03
Timişŭ		9.12	1.45	6.22
Braşovŭ	—.—	9.41	2.32	7.23
	4.54	10.17	7.07	
Feldióra	5.37		7.44	
Apaţa	6.15		8.09	
Ágostonfalva	6.43		8.29	
Homorodŭ	7.31		9.07	
Haşfalĕu	9.09		10.34	
Sighişóra	9.33		10.46	
Elisabetopole	10.02		11.09	
Mediaşŭ	11.04		11.35	
Copşa mică	11.24		12.19	
	11.39		11.59	
Micăsasa	11.57		12.15	
Blaşiu	12.30		12.43	
Crăciunelŭ	12.45		12.55	
Teiuşŭ	1.13		1.07	
Aiudŭ	2.18		2.11	
Vinţulŭ de susŭ	2.48		2.33	
Uióra	2.56		2.40	
Cucerdea	3.14		2.46	
Ghirişŭ	4.01		3.27	
Apahida	5.28		4.47	
Cluşiu	5.56		5.08	
	6.45	5.32		8.—
Nădăşelŭ	7.06			8.36
Gîhrbău	7.22			9.02
Aghireşŭ	7.37	6.11		9.32
Stana	8.03			10.11
B. Huiedin	8.24	6.43		10.51
Ciucia	9.04	7.12		12.16
Bucia	9.20			12.50
Bratca	9.37			1.19
Rév	9.55	7.51		2.—
Mezö-Telegd	10.20	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.19	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.31	11.51	3.29	11.51
Budapesta	6.30	1.55	7.45	9.55
Viena	1.40	7.15	6.05	

*) Comunică numai în fiecare Vinerĭ.

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.—	3.40
Budapesta		7.40	9.30
Szolnok		10.42	12.38
Aradŭ		3.53	5.36
	2.17	4.29	6.06
Glogovaţŭ	2.37	4.41	6.18
Gyorok	3.37	5.05	6.43
Paulişŭ	4.05	5.17	6.55
Radna-Lipova	4.27	5.38	7.14
Conop		6.05	7.46
Bĕrzava		6.23	7.57
Soborşinŭ		7.20	8.42
Zamŭ		7.55	9.11
Gurasad.		8.26	9.39
Ilia		8.47	9.55
Branicica		9.11	10.13
Deva		9.42	10.37
Simeria (Piski)		9.59	10.53
Orăştia		11.—	11.39
Şibotŭ		11.29	12.01
Vinţulŭ de josŭ		12.02	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.19	12.45
Teiuşŭ	9.54	1.06	1.24

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenŭ de pers.	Trenŭ mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	11.59	3.34	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	
Simeria (Piski)	2.03	5.47	
Deva	2.52	6.27	
Branicĭca	3.23	6.54	
Ilia	3.55	7.20	
Gurasada	4.08	7.32	
Zamŭ	4.44	8.03	
Soborşinŭ	5.30	8.38	
Bĕrzava	6.27	9.27	
Conopŭ	6.47	9.46	
Radna-Lipova	7.28	10.20	5.35
Paulişu	7.43	10.34	6.01
Gyorok	7.59	10.50	6.44
Glogovaţ	8.28	11.16	7.25
Aradŭ	8.42	11.30	7.44
	9.20	12.05	
Szolnok	2.22	5.10	
Budapesta	6.—	8.15	
Viena	1.40	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	11.54
Streiu	7.40	12.37
Haţegŭ	8.51	1.28
Pui	10.02	2.23
Crivadia	11.02	3.11
Baniţa	11.50	3.53
Petroşenĭ	12.30	4.25

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.12	4.12
Aradulu nou	6.36	4.38
Németh-Ságh	7.01	5.01
Vinga	7.30	5.29
Orczifalva	7.55	5.47
Merczifalva	8.13	6.04
Timişóra	9.04	6.50

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	1.15
Merczifalva	7.19	2.04
Orczifalva	7.46	2.26
Vinga	8.15	2.56
Németh-Ságh	8.36	3.13
Aradulŭ nou	9.11	3.51
Aradŭ	9.27	4.05

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.33	4.19
Turda	9.54	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.12

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	6.—
Sighişóră	8.56

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică		2.05	4.35
Şeica mare		2.38	5.05
Lómneşŭ		3.22	5.46
Ocna	8.—	3.46	6.17
Sibiiu	8.35	4.18	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	2.30	9.10	9.50
Ocna	3.04	9.37	10.14
Lómneşŭ		10.05	10.40
Şeica mare		10.40	11.10
Copşa-mică		11.09	11.35

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.51	11.11	4.15
M.-Bogata	4.06	11.20	4.41
Iernutŭ	4.43	11.57	5.28
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.44
Miraşteu	5.21	12.36	6.08
Oşorheiu	5.40	12.55	6.27
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.35	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.25	8.—
Oşorheiu		10.—	9.49
	6.45	12.15	10.20
Miraşteu	7.05	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.28	12.58	11.02
Iernutŭ	7.50	1.19	11.23
M. Bogata	8.23	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.31	2.02	12.06
Cheţa	9.12	2.18	12.22
Cucerdea	9.44	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Uniedóra

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.30
Cerna	9.56
Simeria	10.15

Murĕşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.30
Ţagŭ-Budatelecŭ	7.27
Bistriţa	11.—

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	3.—
Ţagŭ-Budatelecŭ	6.49
Murĕşŭ-Ludoşŭ	9.35

Notă: Numerii încuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.